

مرجعی که به مجلس نرفت تا رضاخان مشروعیت نیابد

۹ دی ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۰۵

وی دردوران سلطنت پهلوی دوم همچنان به تدریس ادامه داد و در انتخابات دوره هفدهم مجلس با پیشنهاد دکتر محمد مصدق ریاست انجمن نظارت بر انتخابات را بر عهده گرفت و در همین زمان بود که عده ای به منزل وی ریخته در منزلش را آتش زدند.

آیت الله حاج شیخ علی مدرس تهرانی در ۱۲۵۶ ش در تهران دیده به جهان گشود. پدرش حاج ملامحمد تهرانی از علما و دانشمندان بزرگ زمان خود بود. شیخ علی مدرس در اوان کودکی پدرش را از دست داد و تحت تربیت مادرش قرار گرفت. پس از فراگیری زبان و ادبیات فارسی و عربی، دوره سطح را همراه با فلسفه و منطق و عرفان نزد عمویش حا جملامحمدصادق در مدرسه نظام الدوله آموخت. سپس به منظور تکمیل تحصیلات علوم دینی عازم نجف اشرف شد و سالها در محضر آیت الله میرزای شیرازی، آخوند ملامحمدکاظم خراسانی و دیگر علمای برجسته نجف به تلمذ نشست و به درجه اجتهاد رسید.

چند سال به تدریس علوم معقول و منقول در حوزه علمیه نجف پرداخت و جایگاه ویژه‌ای یافت، اما به دنبال بروز عارضه چشمی به ترک نجف مجبور شد و با اصرار برخی علمای تهران به تهران آمد و در خانی آباد اقامت گزید و محل رجوع مراجعات دینی مردم شد. او امامت جماعت یکی از مساجد محله خان ی‌آباد را به عهده گرفت و به مرور در بین مردم اعتبار یافت. وی در دوره دوم مجلس شورای ملی از سوی مردم تهران به نمایندگی انتخاب شد؛ اما به مجلس نرفت و شرط ورود خود به مجلس را اجرای اصل دوم متمم قانون اساسی (حضور پنج مجتهد جامع الشرایط و نظارت آنها بر مصوبات مجلس) عنوان کرد و بر این موضوع پافشاری نمود. عده‌ای از مردم هم به پشتیبانی از این موضع او در مسجد جامع تهران اجتماع کردند. با این حال، این تلاشها راه به جایی نبرد و اصل دوم متمم قانون اساسی به مرحله اجرا درنیامد و در مقابل، مدرس تهرانی با غیرقانونی نامیدن مجلس پای به مجلس نگذاشته جالب آنکه مردم تهران به واسطه اعتمادی که به وی یافته بودند

در دوره‌های سوم، چهارم، پنجم و ششم هم مدرس تهرانی را به عنوان نماینده خود در مجلس برگزیدند و او همچنان بر شرط خود اصرار ورزید و به مجلس ورود نکرد. آیت الله حاج شیخ علی مدرس تهرانی از علمای بزرگ تهران و مورد احترام عامه و مرجع تقلید بود و مجالس درس او در مدرسه میر نیز شهرت بسزایی داشت. مجلس پنجم شورای ملی مأموریت داشت به انقضای سلسله قاجاریه رأی داده و رضاخان را رئیس جمهور کند، عدم حضور مدرس تهرانی در این مجلس طرفداران رضاخان را سخت نگران کرد. آنان با همفکری رضاخان عده‌ای از بازاریان طرفدار رضاخان را به وساطت نزد مدرس تهرانی فرستادند تا رضایت او را برای حضورش در مجلس بگیرند، اما او امتناع کرد و بدین ترتیب با عدم حضور خود در مجلس مخالفت خود را با رضاخان اعلام کرد. او در تمام دوران حکومت رضاشاه نیز ضمن اشتغال به تدریس و پرورش شاگردان خود و رتق و فتق امور دینی مردم، بر اساس اصول

اعتقادی خویش به مبارزه منفی با حاکمیت ادامه داد و حتی پیشنهاد علی اکبر داور وزیر عدلیه مبنی بر به عهده گرفتن ریاست دیوان عالی کشور را نیز رد کرد.

وی در دوران سلطنت پهلوی دوم همچنان به تدریس ادامه داد و در انتخابات دوره هفدهم مجلس با پیشنهاد دکتر محمد مصدق ریاست انجمن نظارت بر انتخابات را بر عهده گرفت و در همین زمان بود که عده ای به منزل وی ریخته در منزلش را آتش زدند. مدرس تهرانی در جریان نهضت ملی شدن صنعت نفت هم تلاشهای مؤثری کرد و در نیمه شب کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ خانه وی به علت همکاری وی با مصدق به اشغال کودتاچیان درآمد. در آن زمان او در یکی از روستاهای اطراف تهران اقامت کرده بود. مدرس تهرانی نماینده تام الاختیار حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی و آقا سید ابوالحسن اصفهانی بود و در باب تشکیلات روحانیت و طلاب و مواد درسی و مدرسین و کیفیت کار آنان در اجتماع نظرات مفیدی داشت. نوشتن ههای برجای مانده از وی نیز بیشتر در زمینه فقه و اصول و فلسفه و عرفان است. مدرس تهرانی در ۳ دی ۱۳۳۳ به طرز مشکوکی درگذشت و در حرم شاه عبدالعظیم شهر ری دفن شد.

منبع: موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۹۱۳۰/نیابد-مشروعیت-رضاخان-نرفته-مجلس-مرجع/۲۹۱۳۰>